

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu regulai par *eu-LISA*

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2017/C 386/06)

Kopš tās izveides 2011. gadā Eiropas Aģentūrai lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā ("*eu-LISA*") ir pakāpeniski uzticēta Šengenas Informācijas sistēmas, Vīzu informācijas sistēmas un *Eurodac* darbības pārvaldība. Pēc četrus gadus ilgās Komisijas veiktā vispārēja novērtējuma. Pamatojoties uz novērtējuma rezultātiem, 2017. gada 29. jūnijā tika laists klajā priekšlikums regulai par Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

Priekšlikuma mērķis ir galvenokārt uzticēt *eu-LISA* šādu uzdevumu veikšanu: i) pašreizējo un nākotnes lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldība brīvības, drošības un tiesiskuma telpā; ii) dažu minēto sistēmu sadarbības aspektu attīstīšana, iii) pētniecības darbību un pilotprojektu īstenošana un iv) vienotas IT sistēmas izstrāde, pārvaldība un uzturēšana dalībvalstu grupai, kas brīvprātīgi izvēlas centralizētu risinājumu to ES tiesību aktu tehnisko aspektu īstenošanai, kuri attiecas uz decentralizētām sistēmām brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

Priekšlikums par *eu-LISA* ir daļa no plašāka procesa, kura mērķis ir uzlabot ārējo robežu pārvaldību un iekšējo drošību Eiropas Savienībā, lai pievērštos īpašām drošības problēmām. Pašlaik ar Eiropas Parlamentu un Padomi tiek apspriesti vairāki tiesību aktu priekšlikumi par lielapjoma IT sistēmām (ieceļošanas/izceļošanas sistēmu, *Eurodac*, Eiropas Ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu, Šengenas Informācijas sistēmu un Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem). Šie tiesību aktu priekšlikumi paredz uzticēt *eu-LISA* iepriekšminēto lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldību.

EDAU, arī savā *eu-LISA* uzraudzības iestādes statusā, iesaka priekšlikumam par *eu-LISA* pievienot sīki izstrādātu ietekmes novērtējumu par tiesībām uz privātumu un tiesībām uz datu aizsardzību, kas noteiktas ES Pamattiesību hartā.

EDAU arī atgādina, ka pašlaik nav tiesiskā regulējuma par ES lielapjoma IT sistēmu sadarbību. Tāpēc *eu-LISA* var attīstīt īstenošanas darbības tikai tad, ja tiek pieņemts šāds tiesiskais regulējums.

Visbeidzot, EDAU ir bažas par to, vai *eu-LISA* būs iespējams attīstīt un uzturēt vienotu centralizētu risinājumu lielapjoma IT sistēmām, kas principā ir decentralizētas. Katras ES lielapjoma IT sistēmas arhitektūra tiek skaidri noteikta īpašā juridiskajā pamatā, un to nevar mainīt ar deleģēšanas nolīgumu starp *eu-LISA* un dalībvalstu grupu. Jebkuras sistēmu arhitektūras izmaiņas ir iespējamas tikai, mainot attiecīgo likumdošanas pamatu un iepriekš veicot ietekmes novērtējumu un priekšizpēti.

1. IEVADS UN PAMATINFORMĀCIJA

1. Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (turpmāk “*eu-LISA*”) ir izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1077/2011⁽¹⁾. Ar minēto regulu *eu-LISA* tiek uzticēta otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (turpmāk “*SIS II*”) ⁽²⁾ un Vīzu informācijas sistēmas (turpmāk “*VIS*”) ⁽³⁾ darbības pārvaldība centralizētā līmenī. Regula (ES) Nr. 1077/2011 tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 603/2013⁽⁴⁾, ar ko *eu-LISA* papildus tika uzticēta *Eurodac* pārvaldība.
2. Komisija 2016. gadā – četrus gadus pēc tam, kad *eu-LISA* sāka darbību – veica minētās aģentūras novērtējumu⁽⁵⁾. Novērtējumā tika konstatēta vajadzība uzlabot *eu-LISA* efektivitāti un lietderīgumu. Šajā saistībā Komisija 2017. gada 29. jūnijā izdeva priekšlikumu regulai par Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā⁽⁶⁾ (turpmāk “priekšlikums par *eu-LISA*”).
3. Turklāt Komisija kopš 2016. gada ir sākusi plašāk apsvērt, kā uzlabot datu pārvaldības un izmantošanas – gan robežu pārvaldības, gan drošības nolūkos – efektivitāti un lietderīgumu. Pamatojoties uz minēto, Komisija ir pieņēmusi paziņojumu par spēcīgākām un viedākām robežu un drošības informācijas sistēmām⁽⁷⁾ un Augsta līmeņa ekspertu grupas informācijas sistēmu un sadarbības jautājumos galīgo ziņojumu⁽⁸⁾, kā arī Septīto progresa ziņojumu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību⁽⁹⁾, kuros bija iekļauti priekšlikumi par jauniem *eu-LISA* uzdevumiem un attiecīgi arī jaunām *eu-LISA* pilnvarām.
4. Pirms priekšlikuma par *eu-LISA* publicēšanu notika neoficiālas apspriedes ar EDAU, kurš sniedza Komisijai neoficiālas piezīmes, kas tikai daļēji tika ņemtas vērā.
5. Priekšlikuma par *eu-LISA* mērķis ir paplašināt Aģentūras pilnvaras,
 - sniedzot iespēju īstenot pašreizējo un nākotnes lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma telpā,
 - nodrošinot datu kvalitāti visās lielapjoma IT sistēmās, ko pārvalda *eu-LISA*,
 - attīstot vajadzīgās darbības, lai būtu iespējama sistēmu sadarbība,
 - veicot pētniecības darbības attiecībā uz lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldību,
 - īstenojot pilotprojektus, koncepciju pierādījumus un izmēģinājuma darbības,

⁽¹⁾ OV L 286, 1.11.2011., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1987/2006 par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS II*) izveidi, darbību un izmantošanu (OV L 381, 28.12.2006., 4. lpp.) un Padomes 2007. gada 12. jūnija Lēmums 2007/533/TI par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS II*) izveidi, darbību un izmantošanu (OV L 205, 7.8.2007., 63. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (*VIS*) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (*VIS* regula) (OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 603/2013 par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (OV L 180, 29.6.2013., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Aģentūras lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*) darbību, COM(2017) 346, 29.6.2017.

⁽⁶⁾ Priekšlikums regulai par Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1987/2006 un Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Regulu (ES) Nr. 1077/2011, COM(2017) 352 final, 29.6.2017.

⁽⁷⁾ COM(2016) 205 final, 6.4.2016.

⁽⁸⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=32600&no=1>

⁽⁹⁾ COM(2017) 261 final, 16.5.2017.

- sniedzot atbalstu un ieteikumus dalībvalstīm un Komisijai par valsts sistēmu pieslēgšanu centrālajai sistēmai,
 - izstrādājot, pārvaldot un uzturot vienotu IT sistēmu dalībvalstu grupai, kas brīvprātīgi izvēlas centralizētu risinājumu to ES tiesību aktu tehnisko aspektu īstenošanai, kuri attiecas uz decentralizētām sistēmām brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.
6. EDAU vispirms izklāsta galvenos ieteikumus attiecībā uz priekšlikumu par *eu-LISA*. Ar šiem galvenajiem ieteikumiem EDAU paskaidro tā konstatētās būtiskākās problēmas, kas jebkurā gadījumā būtu jārisina likumdošanas procesa ietvaros. Papildu ieteikumus EDAU sniedz par punktiem, attiecībā uz kuriem tas uzskata, ka ir vajadzīgs skaidrojums, papildu informācija vai nelieli grozījumi. Galveno un papildu ieteikumu nošķirums ir noderīgs likumdevējam, lai tas prioritārā kārtā pievērstos būtiskākajām šajā atzinumā aplūkotojām problēmām.

4. SECINĀJUMS

23. Pēc priekšlikuma par *eu-LISA* rūpīgas analīzes EDAU sniedz šādus ieteikumus:
- veikt vai darīt pieejamu sīki izstrādātu ietekmes novērtējumu, lai būtu vieglāk novērtēt priekšlikuma par *eu-LISA* ietekmi uz pamattiesībām, jo īpaši atsaucoties uz visu ES lielapjoma IT sistēmu koncentrēšanu vienā aģentūrā un ņemot vērā plašāko juridisko kontekstu un cita starpā arī pašlaik izstrādes procesā esošos tiesību aktu priekšlikumus par lielapjoma IT sistēmām,
 - priekšlikumā par *eu-LISA* svītrot pašreizējās atsauces attiecībā uz sadarbību,
 - svītrot noteikumu, kas ļauj mainīt sistēmas arhitektūru, pamatojoties uz deleģēšanas nolīgumu starp *eu-LISA* un dalībvalstu grupu.
24. Papildus iepriekš aprakstītajiem galvenajiem jautājumiem EDAU ieteikumi šajā atzinumā attiecas arī uz šādiem priekšlikuma par *eu-LISA* aspektiem:
- sistēmas sagatavotie statistikas dati,
 - iekšējā uzraudzība,
 - informācijas drošības riska pārvaldība,
 - EDAU un datu aizsardzības speciālista loma.
25. EDAU ir gatavs arī turpmāk sniegt ieteikumus attiecībā uz priekšlikumu par *eu-LISA*, arī saistībā ar jebkuru deleģēto vai īstenošanas aktu, kas pieņemts atbilstoši ierosinātajai regulai un kas varētu ietekmēt personas datu apstrādi.

Briselē, 2017. gada 9. oktobrī

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Giovanni BUTTARELLI
